

2. Садохин А. П. Введение в теорию межкультурной коммуникации / А. П. Садохин. – М.: Высшая школа, 2005. – 310 с. 3. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранным языкам / В. В. Сафонова. – М.: Высшая школа, 2001. – 311 с. 4. Скубашевська Т. Мовні комунікації: суспільна потреба та її реалізація / Т. Скубашевська // Нова парадигма. – 2005. – № 39. – С. 35–39. 5. Коломінова О. О. Шляхи формування лінгвокраїнознавчої компетенції учнів початкової школи у процесі навчання англійської мови / О. О. Коломінова // Нариси досліджень у галузі гуманітарних наук у педвузі : зб. наук. та науково-метод. праць. – Горлівка : ГДПШМ, 2002. – С. 250–252. 6. Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір: Матеріали регіонального науково-практичного семінару / за ред. проф. Терещука Г. В. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2007. – 177 с.

УДК 378.147(07)+371:811

Тетяна Мішеніна

ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИШІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЛАТИНИ

Мішеніна Т. М. Формування предметної компетентності у майбутніх філологів педагогічних вишів у процесі вивчення латини.

У статті розроблено систему завдань, спрямованих на формування предметної компетентності майбутніх філологів у процесі навчання латини в педагогічних вишах. Принцип міжпредметності дозволяє вибудовувати предметно-орієнтовану стратегію навчання не тільки на основі власне психолого-педагогічної, філологічної підготовки студента-філолога, але й на основі міжпредметних блоків предметів знань, які характеризують його розумову діяльність у процесі розв'язання практичних завдань, пов'язаних із фаховою підготовкою.

Ключові слова: предметна компетентність, майбутні філологи, педагогічний виш, предметно-орієнтована підготовка.

Мишеніна Т. М. Формирование предметной компетентности у будущих филологов педагогических вузов в процессе изучения латыни.

В статье разработана система заданий, направленных на формирование предметной компетентности будущих филологов в процессе изучения латыни в педагогических вузах. Принцип межпредметности позволяет выстраивать предметно-ориентированную стратегию обучения не только на основе собственно психолого-педагогической, филологической подготовки студента-филолога, но и на основе межпредметных блоков предметов знаний, которые характеризуют его умственную деятельность в процессе решения практических заданий, связанных с профессиональной подготовкой.

Ключевые слова: предметная компетентность, будущие филологи, педагогический вуз, предметно-ориентированная подготовка.

Mishenina T. M. Formation of subject competence of future philologists of pedagogical universities in the study of Latin.

The paper developed a system of tasks aimed at the formation of the subject competence of future philologists in the process of studying Latin in pedagogical institutes. The principle of inter-disciplinary approach allows to build subject-oriented learning

strategy not only on the basis of actual psycho-pedagogical, philological training of students of philology, but also on the basis of interdisciplinary units of objects of knowledge that characterize his mental activity in the process of solving practical tasks related to the training.

Key words: subject competence, future philologists, pedagogical institute, subject-oriented training.

У процесі фундаментальної підготовки студентів філологічних спеціальностей предметна компетентність засвідчує рівень оволодіння теоретичними знаннями, уміннями та навичками їхнього застосування у процесі розв'язання прикладних задач, творчим мисленням, навичками самоосвіти. Орієнтація на майбутню фахову діяльність спонукає до поєднання інформаційних даних: *набутих* (інформація як складник змісту навчання) з *актуальними* (діяльність із засвоєння цієї інформації) і *перспективними* (використання інформації як засобу регуляції майбутньої фахової діяльності).

Фахова підготовка майбутнього вчителя є предметом дослідження багатьох науковців, якими сформульовано: найважливіші принципи навчання у вищій школі (С. Гончаренко, І. Зязюн, Р. Хмелюк, М. Ярмаченко); методологічні основи теорії і практики вищої освіти, визначення змісту і методів навчання (А. Алексюк, С. Архангельський, В. Беспалько, В. Бондар, А. Верхола); методичні засади впровадження інноваційних технологій (В. Беспалько, І. Богданова, І. Дичківська, М. Жалдак, Т. Жулід, І. Підласий, О. Попова, С. Сисоєва, М. Філінюк); теоретичні й методичні засади моделювання змісту педагогічних дисциплін (В. Бондар, Ю. Кулюткін, О. Ляшенко, Н. Ничкало).

Питання компетентісно-орієнтованого навчання майбутніх учителів філологічних спеціальностей розглянуті у працях методистів (О. Біляєв, М. Вашуленко, Є. Голобородько, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Донченко, І. Зимня, О. Куцевол, В. Мельничайко, Г. Онкович, Н. Остапенко, О. Семенов, Т. Симоненко, О. Хорошковська, Г. Шелехова).

Предметна система сучасних ВПНЗ передбачає поділ навчальних дисциплін на цикли гуманітарної й соціально-економічної, природничо-наукової й загальноекономічної, професійної та практичної підготовки, не розглядається як оптимальна. Предметна система для майбутнього фахівця визначає зміст навчання, де кожен предмет має свій сенс. Студенти вважають, що не всі навчальні дисципліни, які вони вивчають, знадобляться в подальшій педагогічній діяльності. До того часу, поки не буде зрозумілим сенс навчальної дисципліни з погляду потреб майбутньої фахової діяльності, ця проблема буде залишатися нерозв'язаною; творча активність з боку студентів матиме незначний вияв.

Завдання вищого навчального закладу – не тільки надати студентам знання, сформувати вміння і розвинути навички, але й виробити у них постійну звичку самостійно поповнювати знання і забезпечити перенесення цієї звички у свою майбутню педагогічну й дослідницьку діяльність.

Переорієнтація цілей педагогічної освіти значною мірою коригує уявлення про функціональну компетентність майбутнього вчителя філологічних спеціальностей. Спостереження дозволило констатувати розширення кола функцій учителя філологічних спеціальностей (транслятор фахових знань, організатор сумісної навчальної діяльності, транслятор соціокультурних цінностей, розробник освітніх технологій), що уможливило розроблену й апробовану модель системи формування предметної компетентності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей

розглянути як елемент експериментального варіанта компетентісно-орієнтованого навчання, умовою модернізації освітнього простору у вищому педагогічному навчальному закладі.

Предметно-орієнтована стратегія вибудовується не тільки на основі власне психолого-педагогічної, філологічної підготовки студента-філолога, але й на основі міжпредметних предметів знань, які характеризують його розумову діяльність у процесі розв'язання практичних завдань, пов'язаних із фаховою підготовкою.

Мета публікації – розробити систему завдань, спрямованих на формування предметної компетентності майбутніх філологів у процесі навчання латини.

Компетентісно-орієнтований підхід до вивчення міждисциплінарного курсу з латини ми пов'язуємо насамперед з уміннями студентів філологічних спеціальностей виконувати когнітивні (розумові) операції: порівняння (зіставлення, заміщення), уявне розчленування цілісної структури об'єкта на елементи (аналіз), уявне поєднання елементів у цілісну структуру (синтез), абстракція й узагальнення, конкретизація. Кожна операція передбачає конкретні когнітивні дії, які характеризують конкретний операційний склад пізнавальних процесів.

До таких когнітивних дій традиційно відносимо: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, узагальнення, класифікація, встановлення (за допомогою логічного висновку) певних закономірностей і правил; конкретизація (ілюстрація з опорою на факти, перерахування конкретних об'єктів, які входять до певної сукупності, роз'яснення загальних положень через конкретні форми вияву загального; кореляцію психолого-педагогічних, лінгвістичних (літературознавчих) одиниць із їх еквівалентами), трансформацію (синонімічну заміну форми без істотної зміни змісту).

Подамо коментар до пропонованих завдань у курсі латини в межах фахової підготовки майбутніх філологів педагогічних вишів.

1. Словниковий склад української мови. Лексика української мови з погляду походження.

Завдання. Користуючись «Словником іншомовних слів», з'ясуйте, які латинські слова мають витоками українські відповідники.

1. *Теракота, теракотовий, терарій, тераса, територія, партер, терентур* (лікування ходюю).

Декламація, декламатор, прокламація, реклама.

Валентність, валеріана, валідол, валюта, девальвація, амбівалентний, інвалід, превальювати.

Натура, натуралізм, натураліст, натуральний, натюрморт, денатурат, найвний.

Легенда, лектор, лекція, колега, колегія, колектив, колекція, колектор, селекція, селекціонер, коледж.

2. *Дескриптивний, манускрипт, постскриптум, транскрибувати, транскрипція, скрипторій* (майстерня при монастирях задля переписування книг).

Локалізація, локальний, локація, локатор, локомотив, локомоція (сукупність рухів), *локати́в, локомоти́ль, дислокація, дислокувати.*

Агент, агентивний (наприклад, *суфікс*), *агентура, агентство, агітатор, агітація, акт, антракт, актор, активний, актуальний, акція, реакція, редакція, реагувати, реактив, реактор.*

Факт, фактор, фактура, факультатив, факультет, факсиміле (точне відтворення підпису, почерку), *фасон, дефект, дефіцит, імперфект, інфекція, коефіцієнт, мануфактура, афект, дефект, де-факто* (фактично), *ефект.*

Унія, унісон, уніфікація, уніформа, універмаг, унікум, унікальний, уніон

(об'єднання, союз).

3. *Мода, модальність, моделіст, модельєр, модель, модерн, модифікація, модуль, модуляція, модус, комод, акомодация.*

Білінгвізм, бінарний, бінокль, біцепс, комбайн, комбінат, комбінація, комбінезон, баланс.

Опера, оперативний, оператор, операція, кооперація, кооператив, кооперування.

Курс, курсант, курсив, куранти, кур'єр, конкурент, конкуренція, конкурс, екскурсія, корида, корсар (морський пірат), прейскурант (букв. рухлива ціна).

Інспектор, інспекція, інтроспекція (самоспостереження), аспект, конспект, проспект, респектабельний (вартий поваги), ретроспективний, спектакль, спектр, спекулятивний, спекуляція, спеціаліст, спеціальність, спеції, специфіка.

Робота з поданими лексемами сприятиме також усвідомленню такої ознаки терміна, як *словотвірна мобільність*. Терміноелементи греко-латинського походження є питомими інтернаціоналізмами, оскільки вони не належать до жодної з живих мов, і тому є однаково чужими й одночасно рідними будь-якій мові. Прокоментуємо, що оскільки грецька й латинська мови були міжнародними і вважалися мовами науки за часів європейського середньовіччя, латинська лексика перетворилася на джерело поповнення наукової термінології в усіх сучасних європейських мовах. Водночас класична латинська мова містила питому вагу грецизмів, відповідно грецька мова також стала лексичним резервом для побудови універсальних із погляду функції та нових у системах національних мов термінів.

2. Активна і пасивна лексика в сучасній українській літературній мові. Терміни. Поняття про інтернаціоналізми.

Інтернаціоналізми класифікуються за способом запозичення та вибором джерела запозичення. За способом запозичення інтернаціоналізми можна поділити на інтернаціоналізми зі спільною зовнішньою і внутрішньою формою та інтернаціоналізми лише зі спільною внутрішньою формою. За вибором джерела запозичення інтернаціоналізми поділяють залежно від етимології – на інтернаціоналізми класичного походження (узяті з мертвих класичних мов – латинської, давньогрецької, класичної арабської, санскриту тощо) та інтернаціоналізми національного походження (слова з живих мов, що стали інтернаціоналізмами).

Завдання. Розподіліть латинізми за галузями (освіта; науки (природничі, гуманітарні, фізико-математичні, технічні науки; мистецтво, медицина, юриспруденція, політика)). Запишіть українською мовою. Поясніть значення.

1. *Auditorium, decānus, cuprum, pyramis, professor, lector, magister, medicus, processus, dosis, musculus, factum, studio, philosophus, mysterium, cyclus, stylus.*

2. *Verticālis, vacuum, argentum, aurum, codex, historia, natio, materia, sensus, oculus, poēta, fabūla, littera, inspector, colloquium, medicīna, curātor, cisterna, credo.*

3. *Competens, orthoraphia, sententia, institūtum, geometria, status, corpus, monolithus, stipendium, dysenteria, elementum, disciplina, justitia, globus, ignorantia, illuminatio.*

4. *Periodus, membrāna, criticus, oleum, metallum, herbarium, doctor, dictor, cultūra, docens, conflictus, discussion, constitution, solus, tribūnal, lacūna, illusio, casus.*

5. *Distantia, declaration, imitatio, minister, terra, maximus, minimus, circulus, secretarius, aspectus, industria, respublica, tradition, geometria, revisio, translatio, transportatio.*

3. Галузева диференціація сучасної лексики української мови.

Завдання. З'ясуйте значення наведених слів, які мають латинське походження,

визначте галузь. Зробіть висновок про особливості їх функціонування.

1. *Абревіатура, акомодация, акцент, асиміляція, дисиміляція, алітерація, асонанс, валентність, галліцизм, дериват, дефініція, цезура, інверсія, субстантив, ад'єktiv, вокатив, суперлатив.*

2. *Аудиторія, бакалавр, магістр, декан, диспут, конференція, консультація, семестр, дисертація, університет, дисципліна, дискусія, симпозіум, консиліум, декламація, аргумент, культура.*

3. *Абсолют, абстракція, аргумент, верифікація, детермінізм, доктрина, ідентифікація, іманентний, імператив, індукція, дедукація, ірреальний, ірраціональний, об'єкт, суб'єкт.*

4. *Абсцес, анемія, вакцина, ветеринарія, вітаміни, імунітет, імплантація, інгаляція, мутація, ординатор, денегерація, регенерація, скальпель, трансплантація, імплантація.*

5. *Агітація, анексія, вето, декларація, демонстрація, депортація, диверсія, диктатура, директива, дискримінація, імміграція, конституція, ультиматум, нейтралітет, редемаркація.*

6. *Агресія, адаптація, активізація, альтруїзм, депресія, імпонувати, імпульс, індивідуум, інфантильний, інтуїція, субтильний, конструктивний, деструктивний, девіантний, унікальний.*

7. *Адвокат, алібі, апеляція, ексгумація, прокурор, юстиція, інкримінувати, конвенція, меморандум, рецидивіст, нотаріус, конвент, опозиція, опонент, патент, перлюстрація, презумпція.*

8. *Акредитив, актив, депозит, документ, інвестиція, інкорпорація, інфляція, девальвація, компенсація, ліквідність, облигація, субсидія, конверсія, легірувати, легат, неогоціант, номінал, реквізит.*

9. *Акумуляція, вакуум, дивергенція, дисперсія, дифузія, ілюмінація, інтерференція, компресія, концентрат, радіація, рефракція, пульверизація, пульсація, реактивний, регенерація, редукція.*

10. *Градуал, димінуція, колокол, домінанта, імітація, імпровізація, інтродукція, інтермедія, інтермецо, інтерпретація, інтонація, інтроїт, кант, канціонал, клавиатура, клаузула, колоратура.*

4. Динамічні процеси у структурі синонімічних рядів мовної системи.

Завдання. Подати коментар щодо кодифікації різновидів синонімів у формованих синонімічних рядах:

1). Іншомовне слово – іншомовне слово: **Імпресаріо** (особа, що організовує концерти, гастролі артистів тощо), **антрепренер**; **Імпровізація** (складання віршів, музики тощо під час виконання, без попередньої підготовки), **експромт**: *Експромтом підготувати концерт*; **Імпровізувати** (робити, виконувати що-небудь нашвидку, без попередньої підготовки), **фантазувати**; **Конкурс** (змагання в будь-якій галузі), **тендер** (конкурс, що визначає фірму, компанію, яка швидко і якісно виконає певну роботу, надасть певні послуги, реалізує якісний товар тощо); **Контролер** (особа, яка контролює або перевіряє кого-, що-небудь), **інспектор, ревізор**: *Робота контролера досить відповідальна. Податковий інспектор.*

2). Дублети (національне слово – іншомовне слово): **Етнографія** (історична наука, яка вивчає культуру і побут народів світу, їхнє походження, розселення), **народознавство**: *Етнографія східних слов'ян. Уроки народознавства*; **Пілот** (той, хто керує літальним апаратом), **авіатор, льотчик**: *Знаменитий французький письменник Антуан де Сент-Екзюпері був пілотом поштового літака в Каїрі; Діаметр* (відрізок прямої, що з'єднує дві точки кола і проходить через його центр),

поперечник: Діаметр круга. Поперечник отвору; **Кіннота** (кінне військо), **кавалерія:** Кіннота супроводжувала партизанський обоз. Служити в кавалерії; **Осучаснювати** (щось робити відповідним духові часу), **модернізувати:** Осучаснювати навчальні посібники. Модернізувати обладнання; Релятивний (який визначається, встановлюється порівняно з чим-небудь), відносний; **Одочасний** (який відбувається в той самий час з чимось або кимось), **синхронний:** Синхронні вигуки.

Синоніми: **Імітувати** (точно відтворювати що-небудь, переважно голоси, звуки), **наслідувати:** Імітувати голоси тварин. Наслідувати манери батька; **Імовірний** (який припускається), **можливий;** **Імпонувати** (викликати прихильність, справляти гарне враження на кого-небудь), **подобатися;** **Компенсація** (винагорода, покриття витрат, збитків), **відкидодування;** **Компетентний** (досвідчений у певній галузі, будь-якому питанні), **знаючий, тямущий, обізнаний** (який ґрунтується на професійному знанні) **кваліфікований;** **Журналіст** (професійний літературний працівник газет, журналів, радіо тощо), **газетяр, газетник;** **репортер, кореспондент** [б, с. 179]: **Стаття відомого журналіста. Позаштатний кореспондент; Імпульс** (внутрішній поштовх, спонукання до дії), **спонука, стимул, порив, поривання:** Стимулом до праці є чітка її мотивація.

6. Фахова термінологія.

Завдання. Користуючись «Лінгвістичним енциклопедичним словником», подайте визначення термінів, наведіть приклади мовних явищ, понять, позначуваних термінами.

Транспозиція, субстантивіація, ад'єктивіація, адвербіалізація, прономоналізація, вербалізація.

Іменники pluralia tantum, фемінатив, маскулізм, бінарне протиставлення роду, потенційний рід.

Субстантив, ад'єктив, апелятив, локатив, вокатив, акузатив, аблатив, суперлатив, лінгвістика.

Завдання. Користуючись «Літературознавчим енциклопедичним словником» (літературознавчим словником-довідником), подайте визначення термінів, наведіть приклади літературних явищ, понять, позначуваних термінами.

Акт, автор, література, анімізм, ремінісценція, аннали, класицизм, конструктивізм, кубізм, сентименталізм, романтизм, реалізм, символізм, імпресіоналізм, сюрреалізм, модернізм, неоромантизм, неокласицизм.

7. Ономастика. Проблема специфіки власної назви в сучасній лінгвістиці.

Завдання. Прочитайте власні назви латинського походження. Зробіть висновок про особливості утворення власних назв у Давньому Римі. Порівняйте римську і слов'янську традиції називання людини. Наведіть приклади власних назв грецького походження.

Август (Августин), Авер'ян (Аверкій), Адріан, Альберт, Альбіна, Валентин, Віталій, Валерій, Костянтин, Венедикт, Віктор, Вікторія, Глорія, Герман, Гнат, Інокентій, Касьян (Касіан), Клим (Климент), Корнелій (Корній), Лаврентій (Лавр, Лаврін), Лук'ян (Лука), Максим, Максиміліян, Марк, Модест, Павло, Сергій, Терентій (Ференц), Юстиніан (Юстин, Устин), Юліан (Юлій, Уляян), Фелікс, Флор.

Броніслав, Володимир, Владислав, В'ячеслав, Станіслав, Ростислав, Всеволод, Ізяслав, Любомир, Остромир, Пересвіт, Святогор, Святополк, Роговолод, Радимир, Милослав, Драгомир, Воїслав, Градислав, Істислав, Мирослав, Родислав, Всеслав, Всемир, Вишеслав, Добромир, Добромир, Милорад, Горислав, Мстислав, Ярослав, Ярополк, Борислав, Боримир, Братислав, Ладимир, Ладислав, Лучезар, Людмир, Доброслав.

Завдання. Прочитайте назви античних богів. Охарактеризуйте пантеон слов'янських богів. Порівняйте особливості античного світогляду і слов'ян.

Iuppiter, Ianus, Mars, Iuno, Vesta, Netūnus, Pluto, Proserpīna, Satutnus, Venus, Minerva, Appolo, Diāna, Mercurius, Vulcānus, Bacchus, Māia, Mēdēa, Melpōmēnē, Dārēus, Diōnyusus, Aurora.

Завдання. Прочитайте значення власних назв. Зробіть висновок про активність уживання власних назв античного походження в сучасній українській мові.

Philippus, Theodōrus, Terentia, Clementia, Valerius, Lydia, Lucēum, Zephyrus, Augustus, Rex, Faustus, Iūlia, Marcus, Antōnius, Cornelius, Constantīnus, Paulus, Lūcius, Laurentius, Lucretius.

Завдання. Прочитайте назви античних літераторів, істориків та філософів. Подайте коротку довідку про їхню творчість (5 діячів). Доведіть думку про те, що антична культура становить складник світової культури. Подано за: Лісовий І.А. Античний світ у термінах, іменах і назвах: довідник з історії та культури Стародавньої Греції і Риму / Ігор Андрійович Лісовий. – Львів: Вид-во при Львівському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1988. – 200 с.

Amīanias Marcellinus (Амміан Марцеллін), Anakréont (Анакреонт), Aruleius (Апулей), Aristotéles (Арістотель), Aristophānes (Аристофан), Arriānós (Арріан Флавій), Marcus Terentius Varro (Варрон Марк Теренцій), Publius Vergilius Maro (Вергілій Публій Марон), Titus Flavius Vespasianus (Веспаціан Тім Флавій), Heródotos (Геродот), Hómēros (Гомер), Quintus Horatius Flaccus (Горацій Квінт Флакк), Euripides (Евріпід), Áisopos (Езон), Claudius Aelianus (Еліан Клавдій), Aischýlos (Есхіл), Gaius Valerius Catullus (Катулл Гаї Валерій), Marcus Fabius Quintilianus (Квінтіліан Марк Фабій), Titus Lucretius Carus (Лукрецій Кар Тім), Ménandros (Менандр), Titus Vassius Plautus (Плавт Тім Мацій), Plinius (Пліній), Plátōn (Платон), Plútarchos (Плутарх), Seneca (Сенека), Publius Cornelius Tacitus (Тацій Публій Корнелій), Publius Terentius Afer (Теренцій Публій, Афер), Phaedrus (Федр), Marcus Tullius Cicero (Цицерон Марк Туллій), Galius Iulius Caesar (Гаї Юлій Цезар).

Завдання. Прочитайте астрономічні назви. Запишіть українською мовою. Подайте етимологічний коментар. Наведіть приклади народних назв сузір'їв.

1. *Sol, Terra, Venus, Mercurius, Mārs, Iuppiter, Sātūrnus, Urānus, Neptūnus, Plūto.*

2. *Perseus, Cassiopīa, Andromēda, Draco, Hercūles, Leo, Cancer, Orīon, Lyra, Centaurus, Scorpius, Hydra.*

8. Генеалогічна класифікація мов. Морфологічна (типологічна) класифікація.

Завдання . Прочитайте. Подайте коментар щодо використання латинізмів у сучасних європейських мовах (слов'янська, германська і романська гілки).

Liber *т* книга; *фр.* livre *т*, libraire *т* продавець книги; *англ.* library бібліотека; *укр.* лібрето, екслібрис.

Humānus, *а, ит* людський, людяний; *фр.* humain, humanité *ф* людство, людяність; *нім., англ.* human; *укр.* гуманізм, гуманний.

Discipūlus, *і т* [disco] учень; *фр.* disciple *т*; *англ.* disciple, discipular *учнівський*; *нім.* Diszipel *т*; *укр.* дисципліна.

Curo, *āт* турбуватися, лікувати; *фр.* curing *чистити*, cure *т* священик; *англ.* cure *лікувати*, ліки; *нім.* Kurieren *лікувати*; *укр.* курорт, куратор, прокурор.

Magister, *трі т* наставник, учитель; *фр.* maître *т*; maîtrise *ф* майстерність; *англ.* master *хазяїн*, учитель, mister *господар*; *нім.* Meister *майстер*, знавець, учитель; *укр.* майстер, магістр.

Lingua, *ае ф* мова; *англ.* tongue; *нім.* Zunge *ф*; *фр.* langue *ф*; *bilingue* *двомовний*; *англ.* language, *нім.* Linguist *т*; *укр.* лінгвіст, лінгвістика білінгвізм.

Tabŭla, *ae f* дошка; *frp. table f* стіл; *tableau m* дошка (класна), картина; *tablette f* плитка; *tôle f* листове залізо; *англ. table* стіл, *tablet* дощечка, блокнот; *нім. Tafel f* дошка, *Tablelle f* таблиця; *укр. табель, таблиця, таблетка, толь*.

Nomen, *inis n* ім'я; *англ. name*, *нім. Name m*; *frp. nome m, renommée f* слава; *nominal* номінальний; *англ. nominative* називний відмінок; *нім. Nominativ m, nominell*; *укр. номенклатура, номінатив, номен*.

Mens, *-ntis f* розум; думка; *frp. -ment* суфікс прислівників; *mental* мисленнєвий, *англ. mental* розумовий, *com-ment* витлумачення; *нім. Mentalität f* склад розуму; *укр. ментальність, менталітет, коментар*.

Con-fĕro *зносити (в одне місце), збирати, порівнювати*; *frp. confĕrer* радитися, *conference f* нарада; *англ. confer* порівнювати, *conference*; *нім. Konferenz f* вести переговори; *укр. конференція, конферанс*.

Consilium, *i n* рада, нарада; рішення, план; *frp. conseil m, conseiller* радити; *англ. counsel, counselor* радник, адвокат; *нім. Konsulent m* юрисконсульт, *konsultativ* радницький, *Konsilium n*; *укр. консиліум, консультант, консультація*.

Запропонована система завдань дозволить розвинути у студентів філологічних спеціальностей індивідуальний професійно когнітивний стиль майбутнього фахівця. Реалізація подібного підходу до навчання дозволяє навчити студентів орієнтуватися в сучасному педагогічному просторі: проектувати педагогічну діяльність у процесі роботи у профільних класах або оперативно змінювати стиль роботи відповідно до модернізації освітніх програм, профілізації старшої школи.

Література

1. Вацеба О. А. *Lectura Latina*: [навчальний посібник] / Ольга Анатоліївна Вацеба, Любов Рудольфівна Олійник. – Львів : ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 200 с. **2. Каган Ю. М.** Латинський язык. Основной курс для самостоятельного изучения : [учебное пособие] / Юдифь Матфеевна Каган. – М. : Канон +, 2001. – 400 с. **3. Маслюк В. П.** Латинська мова / В. П. Маслюк, М. Г. Сенів. – Харків : Основа, 1992. – 314 с. **4. Мушак Ю. Ф.** Латинська мова : [підручник для університетів] / Юрій Федорович Мушак. – Львів : ЛДУ, 1964. – 250 с. **5. Оленич Р. М.** Латинська мова : підручник [для студентів вищих навчальних закладів] / Роман Михайлович Оленич. – Львів : Світ, 2001. – 352 с. **6.** Універсальний словник української лексики. Синоніми, антоніми, омоніми / укл. Нечволод Л. І., Бездітко В. І., Парашич В. В. – Х. : Торсінг плюс, 2009. – 768 с.

УДК 378.016:785

Наталія Мозгальова

МУЗИЧНІ ЗДІБНОСТІ, ЇХ СУТНІСТЬ І РОЗВИТОК У ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

Мозгальова Н. Г. Музичні здібності, їх сутність і розвиток у процесі інструментально-виконавської підготовки вчителів музики.

У статті розглянуто основні музичні здібності: ладове чуття, музично-слухові уявлення, чуття ритму, музичну пам'ять і музичне мислення. Визначено можливості їх формування в процесі інструментально-виконавської підготовки вчителів музики. З'ясовано, що музичний слух – це здатність сприймати та усвідомлювати зміст послідовностей і сполучень звуку в музичному творі. Розкрито природу та особливості музичного ритму. Виокремлено види музичної пам'яті (слухо-образну, емоційну, конструктивно-логічну і рухово-моторну), а також основні способи і прийоми успішного запам'ятовування музичного тексту. Визначено загальнонаукову